

LAUSUNNOT

SISÄASIAINMINISTERIÖ
Pelastusosasto

02.06.2004

SM-2004-1577/Tu-3

Onnettomuustutkintakeskus
lausuntopyyntö 30.04.2004

**ASUMISKÄYTTÖSSÄ OLLEEN KOULURAKENNUKSEN PALO JYVÄSKYLÄN MAALAIKUNNASSA
JA VIISI MUUTA PALOA 20.4. – 20.5.2003 D 1/2003 Y**

Onnettomuustutkintakeskus on varannut sisäasiainministeriön pelastusosastolle mahdollisuuden antaa lausunto tutkintaselostuksesta. Lausuntonaan sisäasiainministeriön pelastusosasto esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Sisäasiainministeriön pelastusosasto pitää tutkintaselosteen suosituksia kannatettavia ja toteuttamiskelpoisina.

Nykyinen pelastustoimen onnettomuustilastointijärjestelmä ei sellaisenaan tuota riittävän tarkkaa tietoaineistoa tulipaloista ja palokuolleista. Sisäasiainministeriön pelastusosasto käynnistää vuoden 2005 alusta kokeilun, jonka puitteissa pelastustoimen alueet ohjeistetaan keräämään ja raportoimaan keskeiset tiedot palokuolemista ja palokuolemiin johtaneiden onnettomuuksien taustatekijöistä. Sisäasiainministeriön pelastusosaston näkemyksen mukaan on myös olemassa tarvetta koko tapaturma-alan tilastointiprosessin läpikäynnille käytettävyyden, yhteismitallisuuden sekä alueellisen vertailtavuuden parantamiseksi.

Väestön ikääntyminen ja yksinasuvien vanhusten määrän kasvu aiheuttavat kohonneen paloturvallisuusriskin asumismuodosta riippumatta. Asuntojen yleiset paloturvallisuusvaatimukset eivät toteudu henkilöiden kohdalla, joilla on rajoituksia harkinta- ja toimintakyvyssä. Kunnallisessa päätöksenteossa tulisi varmistaa, että ikäihmisten ja muiden erityisryhmien asumismuodot vastaavat heidän toimintakykyään. Terveystilan nopeista muutoksista johtuen, tulisi erityisryhmien asumismuodon turvallisuutta seurata systemaattisesti. Kotonaan asuvien iäkkäiden ihmisten turvallisuustasoa tulisi nostaa kehittämällä omaishoitoa sekä antamalla valmiuksia turvallisuusnäkökohtien arviointiin tilanteissa, joissa sosiaali- ja terveysviranomaiset kohtaavat kotipalveluja tarvitsevia henkilöitä.

Puutteelliset riskianalyysit voivat tuottaa päätöksiä tai hankkeita, jotka lisäävät erityisryhmien asumisen paloturvallisuusriskiä. Tärkeää on, että työprosessit, tietotaito sekä yhteistyömuodot varmistavat, että päätöksiä, jotka merkitsisivät turvallisuusriskin kasvua, ei toteuteta. Keskeinen rooli erityisryhmien asumis- ja muiden palvelumuotojen koordinoimisissa on sosiaali- ja terveystoimella, jonka päätöksentekoprosessien tukena on syytä käyttää asianmukaisia riskienhallinnan menetelmiä.

Sisäasiainministeriön pelastusosaston näkemyksen mukaan kunnissa laadittavissa turvallisuussuunnitelmissa tulisi tähänastista voimakkaammin huomioida onnettomuuksien ennaltaehkäisy. Lisäksi muussa kuntatason strategiatyössä tulisi tähänastista vahvemmin huomioida turvallisuuteen liittyvät näkökohdat (esimerkiksi vanhuspoliittiset strategiat).

Pelastusylijohtaja

Pentti Partanen

Ylitarkastaja

Vesa-Pekka Tervo

Postiosoite
PL 26
00023 VALTIONEUVOSTO

Käyntiosoite
Kirkkokatu 12
HELSINKI

Puhelin
Vaihde (09) 1601
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@intermin.fi

Faksi
(09) 160 4672

09.06.2004
259/5Y

2.6.2004

SM-2004-1577/Tu-3

ONNETTOMUUSTUTKINTAKESKUS
Sörnäisten rantatie 33 C
00580 HELSINKI

Viite: Onnettomuustutkintakeskuksen lausuntopyyntö 30.4.2004 (207/5Y) liittyen tutkintaselostusluonnokseen

LAUSUNTO

Viitaten viitekohdassa mainittuun lausuntopyyntöön sisäasiainministeriön poliisiosasto pitää tutkintaselostusluonnosta ja siinä ilmeneviä suosituksia hyvänä.

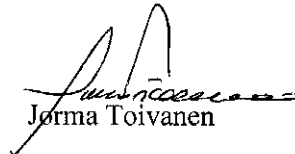
Kohdan 10.2 suosituksen otsikkoon voisi harkita myös tutkinnan tarkoituksen uloskirjaamista. Tarkennusehdotus: "Pelastusviranomaisten tulisi tutkia kattavasti kaikki kuolemaan johtaneet tulipalot palonsyiden selvittämiseksi ja torjuntakeinojen löytämiseksi."

Uudeksi lisäsuosituskohdaksi voisi harkita alueellisten palonsyyn yhteistyöryhmien perustamisen. Tällä hetkellä sisäasiainministeriö on tehostamassa alueellista tulipalojen syiden tutkintaa, sillä osa tulipaloista ja niiden syistä jää tutkimatta. Esimerkiksi vuonna 2002 yli kolmasosassa tapauksista puuttui tieto palon syytymissyystä. Sisäasiainministeriö on toukokuussa 2004 käynnistänyt alueellisen palonsyyn tutkinnan kehittämisseminaarisarjan yhdessä Suomen Päälystöliiton, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön ja Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton kanssa.

Alueellisessa palonsyyn tutkinnassa on tarkoituksena organisoida uudelleen palonsyyn tutkinta sekä hyödyntää eri viranomaisten yhteistoimintaa ja tietotaitoa palonsyiden selvittämiseksi ja torjuntakeinojen löytämiseksi. Pelastusviranomaisten tulisi tunnistaa rikoksen mahdollisuus ja tuhopolton piirteet sekä ottaa huomioon omassa toiminnassaan poliisin taktiset ja tekniset tutkintatarpeet palonsyyn tutkinnassa. Pelastusviranomaisten ei tulisi tarpeettomasti raivata ja muuttaa tapahtumapaikkaolosuhteita mikäli se ei ole pelastustoiminnan kannalta välttämätöntä. Poliisille puolestaan ovat arvokkaita palomiesten ensihavainnot palopaikalta sekä heidän erityistiedot palon kehittymisestä.

Seminaarien yhtenä tavoitteena onkin, että kullekin pelastustoimen alueelle perustettaisiin palonsyöntutkinnan yhteistyöryhmä. Eri viranomaisten alueellista yhteistyötä on jo toteutettu Kouvolassa ja Keski-Uudellamaalla. Pohjanmaalla palonsyön yhteistoiminta aloitettiin tämän vuoden alusta.

Poliisijohtaja

Jorma Toivanen

Ylikomisario

Arto Hankilanoja

Ylitarkastaja Kari Lehtinen

3.6.2004

SM-2004-1577/Tu-3

Onnettomuustutkintakeskus
Sörnäisten rantatie 33 C
00580 HELSINKI

09.06.2004
260/57

Lausuntopyyntönne 30.4.2004; 207/5Y

**ONNETTOMUUSTUTKINTAKESKUKSEN TULIPALOKUOLEMIA KOSKEVA
TUTKINTASELOSTUS D 1/2003 Y**

Onnettomuustutkimuskeskus oli 30.4.2003 asettanut työryhmän tutkimaan Jyväskylän maalaiskunnassa 24.4.2003 tapahtunutta asuinkäytössä olleen entisen koulurakennuksen paloa ja työryhmän valitsemaan noin viittä seurauksiltaan vakavaa paloa asuintiloissa.

Työryhmä oli tutkintaselosteessaan esitellyt todennäköisen tapahtumien kulun kunkin palotilanteen osalta, kuvannut pelastustoimintaa sekä arvioinut palon syitä ja sen kehittymiseen vaikuttaneita tekijöitä. Työryhmä on edelleen esittänyt turvallisuussuosituksia, joiden avulla nyt selvitettyinä olleita vastaavia onnettomuuksia voitaisiin välttää tai niiden seuraukset olisivat nykyistä lievempiä. Tutkinnan tarkoituksena on ensisijaisesti ollut turvallisuuden parantaminen.

Työryhmän esittämät suositukset koskevat paloturvallisuutta ohjaavaa yleisperiaatetta, tulipalojen tutkintaa, tulipaloriskien tiedostamista, keinoja tulipalokuolemien ehkäisemiseksi sisältäen asukkaan toiminnan, ulkopuolisen avun hälyttämisen ja palon syttymisen välttämisen sekä asunnon paloturvallisuuden parantamisen.

Kuntaosasto pitää suosituksia yleisesti tarkoituksenmukaisina ja kannatettavina. Niiden osalta osasto toteaa, että kunnissa tehdään merkittävää työtä paloturvallisuuden edistämiseksi jo rakennusten lupamenettelyyn liittyvänä ohjeistuksena sekä edelleen toteutettavain katselmuksin ja palotarkastuksin. Riittävän informaation jakaminen eri onnettomuuksien tutkinnasta ja sen tuloksista erityisesti sekä asianosaisille alue- että kuntaviranomaisille olisi osaltaan tehostamassa ohjaus- ja neuvontatoiminnan kehittämistä.

Asumiseen liittyviä päätöksiä tehtäessä on suosituksessa esitetty, että mm. kuntien tulisi ottaa huomioon paloturvallisuusriskit ja arvioida se, millainen turvataso on hyväksyttävä. Kuntien rooli on pääsääntöisesti kuitenkin usein asukasvalintaa valvova eikä kunnalla useinkaan ole mahdollisuuksia tällaisessa tilanteessa toimia esitetyn suosituksen mukaisesti vaan vastuun tulisi olla aina ensisijaisesti asuinrakennuksen ja/tai -huoneistojen omistajataholla. Suositus on kuitenkin kannatettava ja siihen liittyviä toimenpiteitä voitaisiin kehittää esim. vuokratilayhtiöiden kautta ja toimesta.

Esitys valtion korjausavustusten myöntämisestä myös asuntojen paloturvallisuuden parantamiseen on kuntaosaston mielestä perusteltu ja kannatettava. Kuntien avustuskäsittelyä toteuttavat viranomaiset ovat paikallistasolla käytännön asiantuntijoita avustusten tarkoituksenmukaisessa ohjaamisessa ao. tarkoituksiin.

Työryhmän esittämät muut suositukset edellyttävät yleisesti aihealueeseen liittyvän valistustyön tehostamista ja kohdentamista samoin kuin esimerkiksi saatavissa jo olevien teknisten turvavälineiden käyttöönoton laajentamista. Näiden suositustoimenpiteiden onnistuminen edellyttää myös jatkossa paitsi viranomaisten myös muiden toimijatahojen yhteistyötä.

Osastopäällikön sijaisena,
hallitusneuvos

Arto Sulonen

Ylitarkastaja

Kari Lehtinen

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ
Terveysosasto

LAUSUNTO

Dnro
101/04/2004

31.5.2004

SAAPUNUT

04.06.2004

249/5-1

Onnettomuustutkintakeskus

Sörnäisten rantatie 33 C
00580 Helsinki

Viite Lausuntopyyntö 30.4.2004

Asia LAUSUNTO TUTKINTASELOSTUSLUONNOKSESTA

Sosiaali- ja terveysministeriön terveisosasto esittää pyydettyä lausuntonaan Onnettomuustutkintakeskuksen tutkintaselostusluonnoksesta seuraavaa:

Onnettomuustutkintakeskus on ottanut tarkasteluun tärkeän aihealueen. Suomessa sattuu huolestuttavan paljon henkilövahinkoihin johtavia tulipaloja, joista suurin osa tapahtuu asuinympäristössä. Kaiken kaikkiaan kotien turvallisuuteen on maassamme kiinnitetty liian vähän huomiota.

Alkoholin käyttö on merkittävä riskitekijä palokuolemissa. Samat riskiryhmät on todettavissa mm. hukkumisissa, alkoholimyrkytyskuolemissa ja paleltumakuolemissa. Sosiaali- ja terveysministeriö on käynnistänyt laajan alkoholiohjelman, jossa yhtenä linjauksena on tapaturma- ja onnettomuusriskien vähentäminen.

Väestön ikääntyminen asettaa myös haasteita kotien, palveluasuntojen ymv. turvallisuudelle. Tutkintaselostuksessa todetaankin, että suhteellisesti suurin palokuolemariski on ikääntyneillä. Lisäksi todetaan, että on odotettavissa, että ikääntyneiden palokuolemat lisääntyvät. Yleisenä tavoitteena on, että ikääntyneet voivat mahdollisimman pitkään asua omassa kodissaan. Tätä edistää kodin turvallisuuden parantaminen, josta paloturvallisuus on yksi osa-alue. Kodeissa sattuu eniten kaatumisia, joihin kuolee vuosittain noin 500 pääasiassa yli 65-vuotiasta. Näidenkin määrän ennustetaan lisääntyvän, jollei ennaltaehkäisyä tehosteta.

K:\DATA\TEKSTIT\TAPATURM\Onnettomuustutkintakeskuslausunto.doc

Postiosoite: ,
Käyntiosoite:

Puhelin:
Suorapuhelin:
Telekopio:

Sähköposti:

Kaikkien kotikäyntityötä tekevien ammattiryhmien tulisi huomioida turvallisuusasiat. Sosiaali- ja terveystoimessa on aloitettu ennalta ehkäisevät kotikäynnit niiden ikääntyneiden (yli 80 v.) luo, jotka eivät ole vielä minkään palvelujärjestelmän piirissä. Näillä käynneillä kartoitetaan myös kotien turvallisuusriskit. On erittäin tärkeää, että näitä ammattiryhmiä sekä järjestöjen edustajia koulutetaan ja perehdytetään paloturvallisuusasioihin kuten muihinkin kodin turvallisuuteen liittyviin asioihin. Tässä on hyvä yhteistyön paikka esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen henkilöstölle. Myös eri alojen peruskoulutukseen tulisi saada turvallisuustietoa.

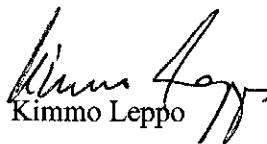
Kohta 10.2 Tulipalojen tutkinta

Koti- ja vapaa-ajan tapaturma-alalla ei ole vastaavaa tutkijalautakuntajärjestelmää kuin liikenne- ja työtapaturma-alalla. Sisäasiainministeriön koordinoimassa sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on käsitelty onnettomuuksien vähentämistä. Aihetta selvittänyt työryhmä esittää, että koti- ja vapaa-ajan tapaturmakuolemien tutkimiseen perustetaan myös tutkijalautakuntajärjestelmä. Tähän sisältyvät myös palokuolemat. Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa koti- ja vapaa-ajan tapaturmat ovat nousseet yhdeksi keskeiseksi sisäisen turvallisuuden tulevaisuuden uhkatekijäksi. Ohjelma on valtioneuvoston käsittelyssä kesäkuussa.

Kohta 10.4.3 Palon syttymisen välttäminen

Usean tahon yhteistyössä järjestämä Kotitapaturmien ehkäisykampanja on edistänyt toiminnassaan kotien turvallisuutta, josta yksi aihelaue on ollut palotapaturmien ehkäisy. Kampanjan tiedotuksessa, aineistossa ja koulutuksessa on tuotu esille kodin paloturvallisuuden edistämistä. Esillä on ollut myös keinoja turvallisista tupakointitavoista. Tupakointi onkin todettu tutkintaselostuksessa yleisimmäksi syttymissyiksi asuinympäristössä. Kampanjan toiminta on kohdistettu erityisesti kuntiin ja kuntia on aktivoitu rakentamaan systemaattista tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisytoimintaa.

Osastopäällikkö,
ylijohtaja

Kimmo Leppo

Ylitarkastaja

Merja Söderholm

2.6.2004

YM11/629/2004

Onnettomuustutkintakeskus
Sörnäisten rantatie 33 C
00580 Helsinki

SAAPUNUT

07.06.2004

253/54

Viite
Hänvisning

Kirjeenne 207/5Y, 30.4.2004

Asia
Ärende

Tutkintaselostuksen D 1/2003 Y luonnos

Pyydettyinä lausuntonaan asiakohdassa mainitusta tutkintaselostuksen luonnoksesta ja siinä esitetyistä suosituksista ympäristöministeriön asunto- ja rakennusosasto esittää seuraavaa:

Työryhmä on tutkinut kuusi vuoden 2003 keväällä sattunutta palokuolemiin johtanutta tulipaloa. Ryhmä on myös tehnyt koosteen kaikista vuonna 2003 tapahtuneista kuolemaan johtaneista tulipaloista. Tiedot on koottu tutkintaselostukseen, jossa esitetään myös suosituksia palokuolemien vähentämiseksi.

Tutkintaselostus on erittäin hyödyllinen ja siitä saa hyvän ja monipuolisen kuvan tapauksista, jotka ovat johtaneet palokuolemiin.

Tutkintaselostuksessa esitetty aineisto tuo selkeästi esiin sen, että olemassa olevien perinteisten paloturvallisuutta parantavien toimenpiteiden lisäksi tarvitaan uusia keinoja, joilla voidaan vaikuttaa ihmisten elinolosuhteiden parantamiseen laajasti.

Ehdotettu tulipalojen tutkintaa koskeva suositus on todenmukaisten tietojen saannin kannalta erittäin tärkeä.

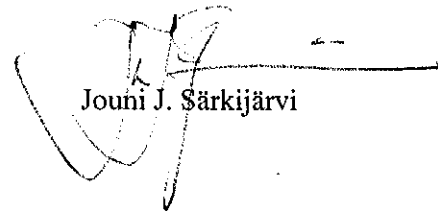
Suosituksset, jotka koskevat paloturvallisuustyötä ohjaavaa periaatetta ja palokuolemariskin tiedostamista, ovat kannatettavia. Niiden kattava toteuttaminen edellyttää laajaa yhteistyötä, johon osallistuvat perinteisten paloturvallisuusasioissa toimivien tahojen lisäksi mm. sosiaali- ja terveysasioissa toimivat viranomaiset sekä alan järjestöt.

Esitetyn tilastotiedon (kuva 21) perusteella näyttää siltä, että palovarointimien pakollisuus ei ole vähentänyt palokuolemien määrää. Syyt tähän tulisi selvittää.

Asunnon paloturvallisuuden parantamista koskevassa suosituksessa esitetään, että korjausavustusta voitaisiin myöntää myös asuntojen paloturvallisuuden parantamiseen. Ehdotus on kannatettava. Etenkin vanhusten ja erityisryhmien asumisessa turvallisuustason nosto esim. käyttämällä automaattista sammutuslaitteistoa on nykyisen toimintaperiaatteen mukaista.

Korjausvaltuuden taso samoin kuin kehittämistoimet on kuitenkin tälle hallituskaudelle lyöty lukkoon hallituksen asuntopoliittisessa ohjelmassa vuosille 2004-2006. Avustusjärjestelmän kehittäminen esitetyllä tavalla voi tulla ajankohtaiseksi vuonna 2007.

Ylijohtaja

Jouni J. Särkijärvi

Paloturvallisuusinsinööri

Pirjo Kurki

LAUSUNTO

Dno 8317/06/2004

31.5.2004

SAAPUNUT

04.06.2004

248/51

Onnettomuustutkintakeskus
Sörnäisten rantatie 33C
00580 Helsinki

Lausuntopyyntö 30.4.2004

ASUMISKÄYTÖSSÄ OLLEEN KOULURAKENNUKSEN PALO JYVÄSKYLÄN MAALAIKUNNASSA JA VIISI MUUTA PALOA 20.4.-20.5.2003

Onnettomuustutkintakeskuksen asettaman työryhmän tutkimuksessa käsitellään perusteellisesti kuutta ajalla 20.4. - 20.5.2003 kuolemaan johtanutta tulipaloa. Tutkimusselostus sisältää myös perustiedot kaikista vuonna 2003 sattuneista kuolemaan johtaneista tulipaloista sekä muuta tietoa palokuolemista. Selostus sisältää myös suositukset palokuolemien vähentämiseksi.

Suomen palokuolemaluvut ovat kansainvälisesti vertailtuna korkeita. Viimeisten kymmenen vuoden aikana on tulipaloissa kuollut keskimäärin 87 henkeä. Miesten osuus on 80% kuolemantapauksista ja kaikissa ikäryhmissä miesten osuus on huomattavasti suurempi kuin naisten. Tutkimuksessa todetaan, että tulipaloissa kuolleilla oli yleensä jokin erityispiirre, jonka on yleisesti todettu lisäävän riskiä kuolla tulipalossa. Tällaisia riskiryhmiä ovat esimerkiksi päihteiden käyttäjät, henkisesti tai fyysisesti sairaat, iäkkäät ihmiset ja lapset. Tapauskuvaukset tukevat tätä kuvaa riskiryhmistä.

Naisten kohdalla palokuolemat lisääntyvät iän myötä. Vanhusten itsenäinen asuminen omilla kodeillaan mahdollisimman pitkään lisää palokuolemien riskiä.

Työryhmä katsoo, että kuolemantapaukset eivät ole johtuneet poistumisreittien puutteista tai rakenteellisen paloturvallisuuden virheistä. Toisaalta voidaan katsoa, että nämä paloturvallisuusmääräykset eivät vastaa edellä mainittujen riskiryhmien turvallisuustarpeita. Stakes katsookin, että paloturvallisuusmääräyksiä tulisi tarkistaa etenkin silloin, kun asuntoja järjestetään vanhuksille ja muille riskiryhmille.

Työryhmä esittää suosituksinaan seuraavaa:

1. Tulipalokuolemia ei pidä hyväksyä vaan yhteiskunnan tulisi ottaa liikenneturvallisuustavoitteiden tapaan seuraava ohjaava periaate: Ihmisten asuinolosuhteiden on oltava sellaiset, että kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti tulipalossa.
2. Pelastusviranomaisten tulisi tutkia kattavasti kaikki kuolemaan johtaneet tulipalot.

3. Ihmisten asumiseen liittyviä päätöksiä tehtäessä muun muassa kuntien ja asumispalveluja tarjoavien järjestöjen, yhdistysten ja säätiöiden tuli ottaa huomioon paloturvallisuusriskit ja arvioida, millainen turvallisuustaso on hyväksyttävä.
4. Sisäministeriön tulisi yhteistyössä muiden asiaan liittyvien tahojen kanssa käynnistää kampanja, jolla edistettäisiin paloturvallisia tupakointitapoja, joista tärkein on asunnoissa sisällä tupakoinnin välttäminen.
5. Valtion asuntorahaston tulisi myöntää korjausavustusta paloturvallisuuden parantamiseen ja etenkin automaattisten sammutuslaitteistojen hankintaa. Samaan tulisi pyrkiä myös muussa, esimerkiksi yhdistysten ja säätiöiden avustustoiminnassa.

Stakes yhtyy edellä esitettyyn. Tämän lisäksi Stakes haluaa tuoda esiin seuraavaa.

Selvitys nostaa esille sen, että miesten kuolleisuus tulipaloissa on yksi äärimmäinen osoitus syrjäytymisestä. Pelkästään palontorjunnan keinoin ei näitä kuolemia voida ehkäistä, joskin palontorjuntaa voidaan käyttää keinona puuttua tähän syrjäytymiseen. Terveys 2015-kansanterveysohjelma on ottanut erääksi tavoitteekseen nuorten aikuisten miesten tapaturmaisen ja väkivaltaisen kuolleisuuden alentamisen. Tämän tavoitteen saavuttamiseen tarvitaan monien eri toimijoiden yhteistyötä. Stakes esittää, että pelastustoimi ottaa vakavasti ohjelmaansa miesten palokuolemien ehkäisemisen yhteistyössä erilaisten yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa. Periaate, että kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti tulipalossa, koskee myös syrjäytyneitä miehiä.

Tämän lisäksi Stakes katsoo, että tulisi tutkia myös niitä asuntopaloja, joissa asukkaat ovat pelastuneet, jotta kuolemaan johtaneiden syiden kokonaisuudesta saataisiin kattavampi kuva.

Stakes haluaa lisäksi kiinnittää huomiota seuraavaan. Paikallisesti paloturvallisuudesta vastaa kunnallinen pelastustoimi, joka tekee päätöksensä paikallisten olosuhteiden pohjalta. Palotarkastuksilla, ohjauksella ja lupamenettelyllä on tärkeä merkitys paloturvallisuuden edistämisessä. Paikallisten pelastusviranomaisten tulisiikin palotarkastuksissa ja muussa palontorjuntatyössä ottaa erityisesti huomioon edellä mainitut riskiryhmät. Tällöin huomiota tulee nykyistä laajemmin kiinnittää asuntojen esteettömyyteen sekä rakennus- ja sisustusmateriaalien ja kalustuksen paloturvallisuuteen.

Asuntoja vuokratessaan kunnan asuntotoimen (ja osittain sosiaalitoimen) tulisi kiinnittää erityistä huomiota paloturvallisuuteen etenkin edellä mainittujen riskiryhmien kohdalla. Edellä mainitut vaatimukset esteettömyydestä ja sisustuksen paloturvallisuudesta tulee myös tässä yhteydessä ottaa huomioon.

Samoin kunnan kotipalvelun tulee kiinnittää huomiota työssään myös paloturvallisuuteen. Myös vaatetuksen paloturvallisuuteen on kotipalvelulla mahdollisuus kiinnittää huomiota. Asumisneuvojatoiminnan (toiselta nimeltään sosiaalinen isännöinti) kehittäminen antaisi lisää mahdollisuuksia paloturvallisuuden edistämiseen, sillä asuntoneuvojien asiakkaat ovat usein henkilöitä, jotka eivät ole sosiaali- tai terveystoimen asiakkaita. Myös muuta asumisen tukitoimintaa tulee kunnissa resursoida ja vastuuttaa omalta osaltaan paloturvallisuudesta.

Liite 1 / 12 (19)

Vastuu paloturvallisuudesta on pelastustoimella, mutta kiinteä yhteistyö edellä mainittujen muiden toimijoiden kanssa on tärkeää. Pelastustoimen pitäisi siis ottaa vastuulleen myös näiden eri toimijoiden tietoisuuden herättäminen ja paloturvallisuutta koskevien tietojen ja taitojen lisääminen. Koulutuksen järjestämistä ja uusien paloturvallisuustoi-
mien kehittämistä voisi myös ajatella läänien pelastusosastojen tehtäväksi yhteistyössä läänien ja sosiaali- ja terveysosastojen kanssa.

Helsingissä 3.6.2004

Pääjohtajan sijaisena

Ylijohtaja

Matti Heikkilä

Erikoissuunnittelija

Marja Kurenniemi

MO/ar

29.6.2004

Onnettomuustutkintakeskus

kai.valonen@om.fi**TUTKINTASELOSTUS D 1/2003 Y
LUONNOS**

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK pitää tutkintaselostusta merkittävänä ja hyvänä pohjatyönä palokuolemien syiden tutkimisessa.

SPEK kannattaa lämpimästi luonnoksessa esitettyjen kaikkien suositusten ottamista käytäntöön. Muutamaan yksityiskohtaan SPEK haluaa todeta seuraavaa:

Kohta 10.4.1

Vaikka tutkituissa tapauksissa vain yhdessä palovaroitin auttoi perheen pelastautumisessa toisesta kerroksesta, SPEKin mielestä myös palovaroittimien oikealla sijoituksella on merkitystä ”tavallisten ihmisten” asuntopaloissa. Siksi SPEK kaipaa tarkempia sijoitusohjeita palovaroittimille. Esim. yksi palovaroitin/asuinkerros ei ole riittävä. SPEK neuvoo sijoittamaan palovaroittimen kaikkiin makuuhuoneisiin ja sille reitille, jota pitkin päästään ulos tai uloskäytävään.

Kohta 10.4.4

SPEK on samaa mieltä, että tehokkain keino palokuolemien vähentämiseen on asuntojen varustaminen automaattisella sammutuslaitteistolla. Näiden laitteistojen lisääntyminen edellyttää yksityiskohtaisempien suunnittelu- ja asennusohjeiden saamista, joissa nykyinen tekninen kehitys otettaisiin huomioon. Sammutuslaitteistoilla on hyvä maine tiukkojen ”konservatiivisten” vaatimusten myötä, joilla taataan laitteistojen laatu ja toimintavarmuus. Uusilla ohjeilla ei pidä laatutasoa heikentää, mutta Suomeen pitäisi saada enemmän suunnittelua ja asennusta tarjoavia tahoja.

Suosituksia edellyttävät lisääntyvä neuvonta-, tiedotus-, opas- ja koulutustarvetta. SPEK on valmis osaltaan olemaan mukana tässä työssä. SPEKin on tarkoitus jatkaa edelleen palokuolemien ja palovaroittimien osallisuutta tulipaloissa lehdistöseurantaa.

SUOMEN PELASTUSALAN KESKUSJÄRJESTÖ

Matti Orrainen
tekninen johtaja

SAAPUNUT

04.06.2004

250/57

523/90/2004
02.06.2004

Onnettomuustutkintakeskus
Sörnäisten rantatie 33 C
00580 HELSINKI

Lausunto Onnettomuustutkintakeskuksen tulipalokuolemia koskevasta tutkintaselostuksesta D 1/2003 Y

Työryhmän suositukset

Paloturvallisuutta ohjaava yleisperiaate

Suositus 10.1: *Tulipalokuolemia ei pidä hyväksyä vaan yhteiskunnan tulisi ottaa liikenneturvallisuustavoitteiden tapaan seuraava periaate: Ihmisten asuinolosuhteiden on oltava sellaiset, että kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti tulipalossa.*

Suomen Kuntaliitto pitää kannatettavana, että tulipalokuolemien vähentämiseksi asetetaan tavoitteet. Toimenpiteiden tulisi olla konkreettisia ja kohdistua koko väestöön. Lisäksi väestölle, jonka kykyä tulipalojen havaitsemiseen, avun hälyttämiseen tai omatoimiseen pelastautumiseen voidaan pitää rajoittuneena tulisi suunnitella erityisiä konkreettisia valitusmenetelmiä.

Maassamme on asuinolosuhteiden rakenteellinen paloturvallisuus tänä päivänä hyvällä tasolla. Lausunnolla olevassa ja onnettomuustutkinnassa tutkituissa tulipaloissa ei nyt ole ilmennyt merkittäviä puutteita esimerkiksi asuinrakennusten rakenteellisessa paloturvallisuudessa. Kuntaliiton omien selvitysten perusteella ja nyt tehtyjen onnettomuustutkintojen mukaan voidaan päätellä, että asuinrakennukset Suomessa täyttävät määräysten asettamat rakenteellisen paloturvallisuuden vähimmäisvaatimukset.

Kuntien rakennusvalvonta- ja pelastusviranomaiset ovat tehneet ja tekevät paljon asuinolosuhteiden paloturvallisuustyötä koko maassa. Kuntaliiton uusimpien selvitysten mukaan kunnat tekevät laajasti koko maassa mm. eri asuinrakennustyypeissä rakenteellista paloturvallisuutta edistävää työtä mm. rakennuskohtaisissa katselmuksissa ja palotarkastuksissa. Tulevaisuudessa kuntien resurssipula saattaa heikentää yhtä kattavan ja vaikuttavan ehkäisevän paloturvallisuustyön toteutumista.

Tulipalojen tutkinta

Suositus 10.2: *Pelastusviranomaisten tulisi tutkia kattavasti kaikki kuolemaan johtaneet tulipalot.*

Kuntaliitto pitää periaatteessa kannatettavana suositusta kaikkien kuolemaan johtaneiden tulipalojen tutkinnasta. Tulipalojen tutkinnasta saatava tieto tulipalojen syistä tulisi saattaa yleiseen käyttöön ja jakaa tietoa erityisesti alueellisen pelastustoimen ja kuntien rakennusvalvontaviranomaisille sekä rakennuksien omistajille ja käyttäjille.

Tulipalokuolemariskien tiedostaminen

Suositus 10.3: *Ihmisten asumiseen liittyviä päätöksiä tehtäessä muun muassa kuntien ja asumispalveluja tarjoavien järjestöjen, yhdistysten ja säätiöiden tulisi ottaa huomioon paloturvallisuusriskit ja arvioida, millainen turvallisuustaso on hyväksyttävä.*

Kuntaliitto pitää suositusta periaatteessa kannatettavana. Asukkaat mm. vuokrataloihin valitsee talon omistaja ja kunnan viranomainen vain valvoo valintaa (valtion tuke-
missa vuokrataloissa) Tässä yhteydessä kunnan on vaikeaa antaa paloturvallisuus-
valistusta. Kunnan on lähtökohtaisesti voitava luottaa siihen, että asumiskäytössä
olevat asuinrakennukset täyttävät niille asetetut vähimmäisvaatimukset rakenteelli-
sen paloturvallisuuden osalta. Vastuu rakennusten määräystenmukaisuudesta on en-
sisijassa rakennusten rakentajilla ja omistajilla.

VVO:lla ja erällä muillakin vuokratalo-omistajilla on ns energiaeksperttejä ja ympä-
ristöeksperttejä, joihin toimivat talossa asuva ihminen tai ihmiset ja joille on annettu
jonkinasteinen peruskoulutus ao asioista. Ekspertit ovat vapaaehtoisia asiasta kiin-
nostuneita henkilöitä, jotka jakavat tietoa muille asukkaille ja ovat myös tiedonvälittä-
jinä omistajaan päin. Ekspertit eivät ole mitään "asukaspoliiseja", vaan toimivat ystä-
vällisessä yhteistyöhengessä. Näiden eksperttien toimenkuvaan voisi liittää myös
paloturvallisuusasiat.

Keinoja tulipalokuolemien ehkäisemiseksi

Henkilöt, joille on esimerkiksi lääkityksen, päihtyneisyyden tai ymmärrys- ja liikunta-
kyvyn puutteiden vuoksi hankalaa havaita paloa nopeasti ja poistua nopeasti, tarvitsi-
sivat erityisiä valistusmenetelmiä.

Ulkopuolisen avun hälyttäminen

Turvallisuutta voidaan parantaa siten, että apua saadaan tarvittaessa nopeasti pai-
kalle. Teknisiä välineitä, kuten turvapuhelimia ja paloilmoinlaitteita on olemassa.

Lähistöllä olevilla naapureilla on myös mahdollisuuksia tulipalon havaitsemiseen ja
avun antamiseen. Rakentamista ja asutuksen läheisyysperiaatetta kehitetään kunnis-
sa kestävässä kehityksen mukaisesti ohjaamalla uutta asutusta taajamiin ja kyliin.

Palon syttymisen välttäminen

Suositus 10.4.3: *Sisäministeriön tulisi muiden asiaan liittyvien tahojen kanssa käyn-
nistää kampanja, jolla edistetään paloturvallisia tupakointitapoja, joista tärkein on
asunnoissa sisällä tupakoinnin välttäminen.*

Suositus on kannatettava. Tupakointiin liittyvistä tulipaloriskeistä tulisi tiedottaa ylei-
sesti ja lisäksi erityisesti ihmisille, joilla on esimerkiksi lääkityksen, päihtyneisyyden tai
ymmärrys- ja liikuntakyvyn puutteiden vuoksi hankalaa havaita paloa nopeasti ja
poistua nopeasti, tulisi suunnitella ja toteuttaa erityisiä valistusmenetelmiä.

Näissä erityisissä valistusmenetelmissä olisi annettava myös yksilöllistä ja asumisti-
lannekohtaista opastusta. Opastuksen tulisi olla konkreettista ja mm. kuntien järjes-
tämän avohoidon henkilökunnalla olisi mahdollisuuksia tiedottamiseen.

Asunnon paloturvallisuuden parantaminen

Suositus 10.4.4: Valtion asuntorahaston tulisi myöntää korjausavustusta paloturvallisuuden parantamiseen ja etenkin automaattisten sammutuslaitteistojen hankintaan. Samaan tulisi pyrkiä myös muussa, esimerkiksi yhdistysten ja säätiöiden avustustoiminnassa.

Kuntaliitto pitää kannatettava ajatusta, että valtion korjaus- ja energia-avustuksia voi saada myös rakennusten ja asuntojen paloturvallisuutta parantaviin korjauksiin. Kunnissa on korjausneuvoja ja rakennustarkastajia sekä vammais- ja veteraanijärjestöillä omia neuvoja. Kunnissa korjausavustusasioiden käsittelyn yhteydessä sekä neuvojen työssä voitaisiin kiinnittää huomiota myös paloturvallisuuskysymyksiin.

SUOMEN KUNTALIITTO

Yhdyskuntatekniikan päällikkö

Jussi Kauppi

Arkkitehti

Markku Axelsson

Jyväskylän maalaiskunta, 25.5.2004:

Jyväskylän maalaiskunnan lausunto onnettomuustutkintakeskuksen työryhmän raportista, joka koskee Jyväskylän maalaiskunnassa 24.4.2003 tapahtunutta asuinkäytössä olleen entisen koulurakennuksen paloa:

Jyväskylän maalaiskunnan teknisten palvelujen toimialajohtaja, kunnaninsinööri Markku Kemiläinen on ilmoittanut, että tekniset palvelut on tutustunut työryhmän raporttiin eikä näe siinä huomautettavaa. Koska kyseessä on ollut asuntotoimen hallinnassa ollut kiinteistö, ei teknisellä palvelulla ole tarkempaa kommentoitavaa asiasta.

Jyväskylän mlk:n asuntosihteeri Mikko Karppinen on ilmoittanut, että tapahtumien kulku on asuntotoimen käsityksen mukaan tutkintaselostuksen mukainen.

Leena Koivisto
vs. kunnansihteeri

Karkkilan kaupunki, 7.6.2004:

Lausuntopyyntönne 30.04.2004

LAUSUNTO TUTKINTASELOSTUSLUONNOKSESTA 30.04.2004

Lausuntona todetaan, että Karkkilan kaupungilla ei ole huomautettavaa tutkintaselostusluonnoksesta, joka koskee asumiskäytössä olleen koulurakennuksen paloa Jyväskylän maalaiskunnassa ja viittä muuta paloa 20.04. - 20.05.2003.

Kaupungininsinööri Mauri Toivolan toimeksiannosta Ritva Seppälä,
toimistosihteeri

Liite 1 / 18 (19)

TURUN KAUPUNKI	§	Kokouspvm	Asia	27
Kaupunginhallitus	528	07.06.2004	11 Kj	

6546-2004 (222)

Onnettomuustutkintakeskuksen lausuntopyyntö eräistä tulipalotutkimuksista**Tiivistelmä:**

Onnettomuustutkintakeskus asetti 30.4.2003 työryhmän tutkimaan Jyväskylän maalaiskunnassa 24.4.2003 tapahtunutta asuinkäytössä olleen entisen koulurakennuksen paloa ja työryhmän valitsemaa noin viittä seurauksiltaan vakavaa paloa asuintiloissa. Näiden viiden joukossa oli 62-vuotiaan miehen kuolemaan johtanut tulipalo pienessä talossa Turussa 20.5.2003.

Kh § 528

Pelastusjohtaja Jari Sainio 21.5.2004:

Tutkintaselostusluonnos on erittäin hyvin laadittu ja antaa selkeän ja kattavan kuvan tapahtumista. Myös tapahtumiin liittyvät taustatiedot sekä muut vaikuttavat seikat on riittävällä tarkkuudella tuotu esille.

Selostuksen tekniseen toteutukseen ei ole mitään huomautettavaa eikä lausuttavaa.

Selosteen kohdan 10 Suositukset osalta toteamme seuraavaa:

Kohta 10.2 Tulipalojen tutkinta.

Tulipalojen tutkintaa tulee tehostaa, kuten suosituksissa mainitaan. Suosituksissa tulisi esittää konkreettiset toimenpiteet ja vastuutahot tehostamisesta.

Tutkintatulosten keskitetty kokoaminen ja siten parempi hyödyntäminen valtakunnallisesti on myös kannatettava asia. Pronto -tietokannan kehittäminen näiltä osin olisi tältä osin konkreettinen parannusehdotus, jonka voisi selostuksessa mainita.

Kohta 10.3. Tulipalokuolemariskin tiedostaminen.

Selostuksen mukaan asumiseen liittyvillä päätöksillä vaikutetaan merkittävästi asukkaiden turvallisuuteen. Päätöksellä viitataan erityisesti tapauksiin, joissa säätiö, yhdistys, kunta tms. on päätöstä tekevä taho.

Myös tässä toimenpidesuosituksessa tulisi konkreettisemmin esittää toimenpiteet ja vastuutahot, jotta parannusta saataisiin aikaiseksi.

Lisäksi tulisi esittää miten pelastuslaitosten, kuntien sosiaalitoimien ja rakennusvalvontaviranomaisten (yleensä taho, joka on rakentamisen ja asumiseen liittyvien päätösten takana) yhteistyötä ja toimintaedellytyksiä turvalliseen asumiseen liittyen voitaisiin/tulisi parantaa.

Kohta. 10.4.4 Asunnon paloturvallisuuden parantaminen.

Selostuksessa mainittu asuntojen turvallisuuden parantaminen automaatti-

TURUN KAUPUNKI	§	Kokouspvm	Asia	28
Kaupunginhallitus	528	07.06.2004	11 Kj	

sella sammutuslaitoksella on erittäin kannatettava esitys. Viimeisessä kapaleessa mainittuun ongelmaan siitä, että paloturvallisuus ei ole esim. ympäristöministeriön rakentamiseen antamien avustusten peruste, tulisi esittää konkreettinen parannusehdotus, jotta turvallinen rakentaminen ei olisi vain kannatettavaa vaan myös mainittujen avustusten saamisen ehto. Paloturvallisuus (ja turvallisuus yleensäkin) tulisi saada myös muidenkin vastaavia avustuksia, esim. raha-automaattiyhdistyksen palvelutalojen rakentamiseen (korjausrakentamiseen), myöntämien avustusten perusteisiin.

Muilta osin meillä ei ole selosteen osalta lausuttavaa.

Tutkintaselostusluonnos 30.4.2004 on nähtävänä kaupunginkansliassa ja kaupunginhallituksen kokouksessa.

Kaupunginjohtaja Armas Lahoniitty:

- Ehdotus Kaupunginhallitus päättää, että onnettomuustutkintakeskukselle annetaan pelastusjohtaja Jari Sainion ehdotuksen mukainen lausunto.
- Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Pertti Wäänänen
ensimmäinen kaupunginsihteeri

JAKELU

laus Onnettomuustutkintakeskus
ilm Varsinais-Suomen aluepelastuslaitos